

Objevení pozůstalosti, rodičí se strany 4 – 11

Sportovec

strany 44 – 47

Principál, divadelník, filmař strany 12 – 19

Historik

strany 48 – 50

Hudebník, skladatel strany 20 – 23

Lékař

strany 51 – 53

Filozof

strany 24 – 25

Pedagog, andragog

strany 26 – 30

Kriminalista, kriminálník strany 54 – 56

Vynálezce

strany 31 – 38

Osudové ženy

strany 57 – 59

Cestovatel

strany 39 – 43

Divadlo Járy Cimrmana strany 60 – 63

Jára Cimrman – génius, který se neprosлавil

Návrh koncepce knihy, příprava textů: Michaela Radvanová

© Ladislav Smoljak 2009

© Zdeněk Svěrák 2009

© Jiří Šebánek

© Jaroslav Weigel 2009

Illustrations © Jaroslav Weigel 2009

Cover design © Jaroslav Weigel a Michal Weigel 2009

Photos © Pavla Černá a Antonín Malý 2009

ISBN 978-80-251-2762-9

Obálka: Při startu vzducholodi „Holešovice“ dočkal se Cimrman bolestného ponížení. Ačkoli celou výpravu do Afriky organizačně zajistil a naplnil vzducholod' vlastním vodíkem, trojice pražských továrníků Holzman, Kubias, Bartůněk ho z výpravy vyloučila. Do gondoly byl místo Cimrmana raději naložen sud piva, který na poslední chvíli přivezl kočí plzeňského pivovaru.

1. předsádka: Zemská jubilejní výstava v Praze 1891. Cimrmanův stánek s kamencem, zastavujícím krvácení při holení, je vyznačen červeně.

2. předsádka: C. K. dvorní bál ve Vídni, kterého se Cimrman na protest, že nebyl pozván, nezúčastnil.

Slovo úvodem

Tato kniha plná fotografií trpí jedním paradoxem: pojednává o člověku, který se nikdy nenechal vyfotografovat. Podobá se velkému skupinovému snímku, na němž se shromáždili všichni účastníci narozeninové oslavy, přičemž oslavenec sám tiskl oko k fotografickému přístroji nebo si těsně před expozicí odskočil.

Ale je pro poznání člověka tak nutná jeho tvář? Jan Hus prý vypadal úplně jinak, než jak ho zpodobnil malíř Brožík nebo sochař Šaloun. Byl prý malý, zavalitý a plešatý. Také podoba Karla Hynka Máchy je zahalena rouškou tajemství. Oba k nám však navzdory tomu přes clonu let promlouvají, aniž známe opravdový tvar jejich úst. Mluví na nás svým činem a dílem.

Také nám cimrmanologům ukázal Mistr tvář pouze prostřednictvím replik svých divadelních her, veršů, deníkových záznamů, vědeckých studií a dochované korespondence. Pátrání po jeho dalších stopách nás pak zavedlo do antikvariátů, kde nám učarovaly především regály se svázanými ročníky časopisů z počátku 20. století. Tato doba Cimrmanovy dospělosti a rozletu byla pro svět dobou nadějí ve všemocnou sílu vědeckého a technického pokroku. A díky tomuto pokroku, k němuž český pionýr slepých uliček poznání bezesporu přispěl, začalo být lidské konání také dokumentováno pomocí osvitů fotografických desek. Protože tyto černobílé kopie života brzy našly cestu do tiskáren, zachovaly se nám na žlutnoucích stránkách Světozoru a především Českého světa snímky jeho současníků, se vším, co vytvořili a vynalezli. Nechyběly tu ani podoby jeho slavných i méně slavných přátel a přítelkyň, včetně jeho výtvorů a vynálezů vlastních. Tvář Járy Cimrmana zůstala sice neznámá, ale listováním touto obrazovou kronikou vstoupili jsme s ním do jeho světa.

K vydání této knihy nás vedla úvaha, že jsme dosud české veřejnosti představili jejího velikána hlavně slovem. Obrazovým kukátkem do jeho času a tvorby byly pouze naše divadelní programy a také putovní či stálé výstavy. Tento svazek je shrnutím dosavadního vizuálního svědectví o fenoménu Cimrman.

Ladislav Smoljak, Zdeněk Svěrák a Jaroslav Weigel

Jára Cimrman

Až mi lid

*Až mi lid odhalí pamětní desku
to bude plesání, to bude lesku
snad zahrají mi Poem nebo Humoresku*

*Až mi lid odhalí desku
na starém domě
bude už po mně*

*Co všechno vykonal jsem pro národ
Národ, jenž to neuzná, je pronárod
Už jako chudý chlapec s obručí
chtěl jsem jej vymanit z rakouského područí
Pak dospěl jsem a stal se jeho vědcem
i umělcem, jenž ohání se taktovkou i štětcem*

*Já za života nedočkal se slávy
za své vynálezy, všechny z vlastní hlavy
U jedněch setkával jsem se s výsměchem
a u druhých většinou také s výsměchem
A přitom jsem poradil Křížíkovi se světlem
a Jiráskovi s Temnem*

*Škoda, že nemohu vykuknout z hrobu
rád bych si prohlédl tu vaši dobu
Tu dobu volnosti, slávy a vzmachu
kdy Čech již pramálo z Vídně má strachu
a bodán stálého pokroku ostruhou
pořádá jednu oslavu za druhou*

*Až mi lid postaví pamětní desku
může být z bronzu
jako ulil pro Nerudovic Honzu*

*Až mi lid odhalí pamětní desku
na starém domě
bude už po mně*